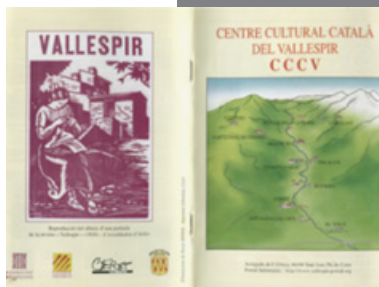

El Centre Cultural Català del Vallespir

El Centre Cultural Català del Vallespir (CCCV) es va crear a l'ajuntament d'Arles, gràcies a la voluntat d'un grapat de militants de la llengua, el 25 de maig de 2004. Va reunir unes vint-i-cinc associacions culturals catalanes del Vallespir que, de feia anys, volien reunir-se i no ho aconseguien o no coincidien. Finalment, les condicions necessàries a la creació eren favorables i esdevenia un fet real. Els membres fundadors del CCCV de les primeres associacions adherides no només es podien conèixer molt millor sinó que, a més, podrien fer activitats conjuntes més ambicioses. Com, per exemple, fer reviure i editar la revista *Vallespir*. Una revista literària que havia existit durant els anys 30. També va sorgir la necessitat de crear un portal informàtic, per fer conèixer les activitats de les diverses associacions culturals del Vallespir a destinació dels mateixos interessats, del públic i dels organismes oficials, com les oficines de turisme i els ajuntaments de la comarca. Per sobre de tot, l'objectiu més significatiu i unànim dels delegats de les associacions culturals de la comarca del Vallespir era la defensa i la promoció de la llengua i cultura catalanes sota totes les seves formes i modalitats, ajudant i assessorant totes aquelles associacions que ho desitgessin i ho necessitessin, perquè teníem la sort de comptar entre nosaltres alguns especialistes de la llengua catalana. Entre les 25 primeres associacions culturals catalanes reunides a Arles esmentem: Prats Endavant, La Principal del Rosselló, Dansaires Catalans, L'Orfeo de Sant Llorenç, Reiners Patrimoni Cultural, el grup excursionista Delit Tenim de Prats, Els Angelets del Vallespir, Abicat, Els Mariners del Canigó, Els Banyes-Paladà Sardana, Festibanyes dels Banyes, Foment de la Sardana de Ceret, el Marbre-Cimp, l'Escola de Català de Ceret i l'Agermanament Tortellà-Sant Llorenç de Cerdans, etc. La creació del CCCV d'Arles va tenir la presència de certs batlles dels municipis més importants del

Gentil Puig i Moreno,
sociolingüista i
secretari del CCCV

Vallespir com el batlle d'Arles, dels Banys, de Ceret, de Sant Joan de Pladecorts i de Costoja. Entre els membres fundadors hi havia la Margarida Planell de Prats de Molló, l'Enric Loreto d'Arles, en Josep Vidalou de Ceret, la Josefina Carles de Ceret, en Joan Pau Escudero de Reiners, la Miquela Falgueras de Sant Llorenç de Cerdans, Jep Bonet de Sant Joan de Pladecorts, Josep Maria Malignon de Costoja, Gentil Puig-Moreno de Ceret, l'Hervé Bazià del Voló, etc.

Per formalitzar la creació del CCCV la junta directiva va decidir de publicar un fascicle que presentaria breument els seus objectius culturals, així com també cadascuna de les associacions culturals catalanes de la comarca. Aquest fascicle seria difós a totes les associacions interessades, a la premsa local, i a les oficines de turisme dels ajuntaments del Vallespir. També serviria de base per a la creació del primer portal informàtic del CCCV (vegeu la portada i contraportada del fascicle).

Octubre de 2004, Congrés mundial d'esperanto de Ceret

Una de les primeres activitats no trigaria a arribar, perquè l'octubre de 2004, el CCCV participaria en l'organització d'un congrés internacional d'esperanto, a Ceret. De fet, aquest congrés era molt important per als esperantistes catalans perquè celebrava el centenari de la creació de l'Aplec Esperantista Català del 1904, que precisament va tenir lloc a Ceret, com ho demostraven unes publicacions antigues de l'Associació esperantista descobertes a la seu de Sabadell.

Així doncs, l'octubre de 2004, uns 100 delegats esperantistes provinents del món sencer van participar en el congrés del centenari a Ceret. La majoria dels delegats venia de tot Catalunya, però també

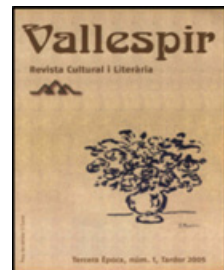
hi havia delegats d'Occitània, de França, d'Itàlia, d'Holanda, de Nova Zelanda, i fins i tot, tenia un delegat important de Sant Petersburg (per tal com ens va informar que el 1904, també es creava l'associació esperantista de Rússia a aquella ciutat).

L'ajuntament de Ceret es va implicar amb aquest acte i, personalment, el seu batlle, el senyor Alà Torrent, va participar en la inauguració del congrés pronunciant, per gran sorpresa de tothom, unes paraules d'acollida en llengua esperanto, que coneixia una mica d'un avi seu (que potser era membre de l'Aplec Esperantista del 1904). L'organització de l'Associació Esperanto de Catalunya era representada al congrés de Ceret pel seu president, el senyor Josep Franquesa i el seu secretari, Llibert Puig, de Sabadell, que era qui va tenir la idea del congrés.

2005, publicació del primer número de la revista "Vallespir", 3a època

L'any 2005, el CCCV va iniciar la publicació del primer número de la revista cultural i literària *Vallespir*, en la tercera època, redactat essencialment en català. Per contra, del 1928 al 1932 (primera època de *Vallespir*), la revista estava fonamentalment escrita en francès, amb algun poema en català, de Josep Sebastià Pons o

de l'Edmond Brazès. Durant els anys 90 va haver-hi una breu segona època de la revista, amb la publicació de només tres números, redactats però sempre en francès i de caràcter més aviat universitari. Presentem més avall la presentació de la col·lecció completa de la tercera època actual de la revista *Vallespir*.

2006, opereta catalana "Cançó d'amor i de guerra" a Arles

L'any 2006 el CCCV va organitzar un acte cultural important, fou la representació a la gran sala de la batllia d'Arles de l'opereta catalana *Cançó d'amor i de guerra*. Aquesta famosa opereta del compositor Rafael Martínez Valls va ser representada el 13 de maig de 2006, amb més de 600 espectadors entusiastes de tot el Vallespir i d'arreu. L'Orquestra Filharmònica de Catalunya i el Cor Harmonia Calellenc, amb 30 participants, sota la direcció de Carles Coll i Costa, van representar, per primera vegada al Vallespir, l'obra lírica catalana en dos actes *Cançó d'amor i de guerra* davant d'un públic nombrós, fervent i entusiasta. El llibret original d'aquesta obra és de Lluís Capdevila i la partitura musical, del compositor Rafael Martínez Valls. La direcció escènica era de Ramon Enrich. El repartiment es componia de Beatriu Jiménez (soprano) i d'Albert Deprius (tenor).

Recordem que l'acció s'esdevé en una farga del Vallespir, que podia haver existit entre Arles i la Farga del Mig. L'any 1793. El rei Lluís XVI era guillotinat, el 21 de gener, pocs mesos després de les batalles de Valmy i Jemmapes guanyades pels soldats revolucionaris al nord-est de França contra les tropes de les monarquies centreeuropees i contrarevolucionàries. Al Rosselló també tenien lloc les batalles de Peirestortes, guanyada pel diputat català de la Convenció, Josep Cassanyes, i la del Voló, que els generals Dugommier i Augereau guanyaven contra els generals espanyols de Carles IV, Ricardos i La Unión. La gent del poble estava dividida i li costava decantar-se més d'un costat que de l'altre. *Cançó d'amor i de guerra*, creada a Barcelona l'any 1926 en plena dictadura de Primo de Rivera, es titulà inicialment *Els soldats de l'ideal*, però la situació política féu que l'obra es prohibís abans de l'estrena. El nom *ideal* era el de la Revolució Francesa de 1789, que no va agradar gens al governador civil, el general Milans del Bosch (!). L'obra d'inspiració republicana va contribuir a l'adveniment de la Segona República cinc anys després, el 14 d'abril de 1931. L'obra relata la història d'amor de l'Eloi i la Francisca, que veuen com els seus destins se separen a causa de l'infortuni. Les contrarietats de l'amor, els conflictes d'influències i les diferències socials sobresurten en una França abocada a la revolució. Nogensmenys, a l'obra l'alegria es combina amb la més intensa emoció –amb cançons molt conegudes dels nord-catalans– amb un gran nombre de personatges, més de 80 professionals entre músics i artistes. Al final de l'obra, el director Carles Coll deia que era la primera representació que es feia al Vallespir, el lloc on va tenir lloc l'acció de l'obra musical: "en una farga del Vallespir...". És un fet únic, mai no s'havia representat una opereta al Vallespir. La gent del Vallespir es va identificar plenament amb l'obra i la seva música. *Cançó d'amor i de guerra* va tocar l'ànima i la identitat profunda dels vallespirencs. Fins i tot els músics i

artistes confessaven quan se n'anaven que ells també havien sentit una comunitat especial amb el públic d'Arles, que fins llavors mai no havien conegut.

2007 - 2008: dos festivals culturals i artístics transfronterers

Durant els anys 2007 i 2008 el CCCV va participar en l'organització de dos festivals transfronterers de teatre, dansa i música, conjuntament amb l'Òmnium Cultural de l'Alt Empordà i amb la participació financera i institucional de l'Eurodistricte. Van ser dos anys d'intensa activitat cultural i artística, amb la participació de nombrosos grups de teatre, de dansa i de música de les comarques de Catalunya del nord i de l'Alt Empordà, que va enfortir els lligams entre les associacions culturals catalanes a banda i banda de l'Albera.

El cartell del Festival Transfronterer de 2008 (que reproduïm aquí sobre) pot donar una perspectiva de les diferents activitats culturals i artístiques que varen celebrar-se a les diverses viles de l'Alt Empordà i del Vallespir. Malauradament, els anys següents no vàrem poder continuar l'experiència d'un tercer Festival Transfronterer, perquè el suport institucional començava ja a minvar per causes conegudes de tothom. Això no obstant, el CCCV va aprofitar els contactes dels dos festivals anteriors per organitzar amb el Consorci de Normalització Lingüística de l'Alt Empordà una nova activitat cultural bastant original, i aquesta totalment benèvola, les Parelles lingüístiques transfrontereres (diferents de les Parelles lingüístiques del Principat, concebudes per als nouvinguts). En efecte, aquesta activitat entre persones del Vallespir i de l'Alt Empordà que volen practicar la llengua de manera natural encara perdura avui en algun cas.

2008, el premi Recercat de Perpinyà atorgat al CCCV

L'octubre de 2008, l'Institut Ramon Muntaner de Barcelona va atorgar el premi Recercat 2008 de Perpinyà al CCCV per la seva tasca cultural. I no cal dir que va ser una gran sorpresa, perquè la nostra associació cultural només tenia quatre anys d'existència, quan de fet existien a la Catalunya del nord moltes altres associacions culturals amb trajectòries més importants, com el Casal Jaume I de Perpinyà, que ho mereixien molt més que nosaltres. Però potser els organitzadors varen voler premiar la intensitat de les activitats dutes a terme en tan poc temps pel CCCV. Va ser, doncs, un gran honor per al Centre Cultural Català del Vallespir de rebre aquest premi.

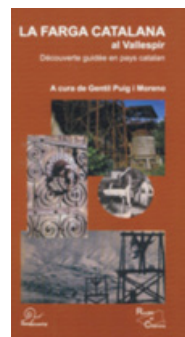
El Recercat consisteix en una fira dels centres d'estudis, amb una mostra de les seves publicacions, presentació de diverses exposicions, conferències, taules rodones i el lliurament dels premis Recercat, un premi a una persona vinculada a un centre i un dedicat a un centre d'estudis, que és el que va rebre el CCCV. El premi el decideix el jurat a partir de les propostes que trameten els centres d'estudis. El jurat va considerar oportú concedir-lo

al CCCV per la seva interessant proposta d'estructuració territorial, d'aglutinació de les entitats culturals de les poblacions del Vallespir, com una aposta cap al futur. Cal esperar que el premi serveixi d'estímul en el treball en favor de la cultura catalana i que també sigui un punt de sortida per construir un pont de trobada entre els centres i associacions del Vallespir, de la resta de territoris de parla catalana.

2010, una recerca del CCCV sobre la farga catalana al Vallespir

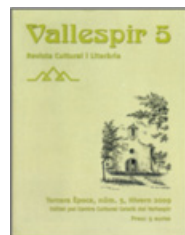
El 2010 el CCCV va guanyar un concurs molt selectiu de recerca convocat anualment per l'Institut Etnogràfic de Catalunya (IEC), en aquest cas sobre el tema de la farga catalana al Vallespir. Aquesta recerca va durar dos anys, de 2010 a 2012, i va comportar diversos vessants: primer, una recerca documental i històrica als Arxius Departamentals del Pirineus Orientals (ADPO) de Perpinyà; després, una recerca documental de les diverses publicacions sobre la farga catalana (llibres, tesis, articles, etc.), i finalment, una recerca etnogràfica a partir d'unes deu entrevistes a professionals i especialistes de la mina, del treball del ferro i de les fargues.

Per a cadascuna de les recerques, el CCCV va poder disposar d'un equip de treball de tres o quatre persones, molt sovint amb membres universitaris. A final, una publicació va recollir els materials obtinguts i seleccionats que va cloure la feina realitzada, abans de ser entregada a l'IEC de Barcelona i complir així amb el compromís de la recerca del CCCV sobre la farga catalana al Vallespir. L'editorial Trabucaire de Perpinyà va editar un llibre, en la col·lecció Carreteres i Camins, que reproduïm aquí a sobre. El 2011, de la seva banda, l'Institut Etnogràfic de Catalunya va publicar un extens article sobre la farga catalana al Vallespir a la revista digital *Etnologia*.

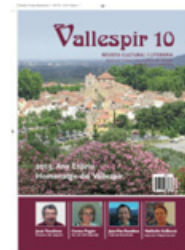
Del 2005 al 2016 el CCCV ha publicat 12 números de la revista "Vallespir"

Durant aquests gairebé darrers dotze anys, el CCCV ha publicat 12 números de la revista cultural i literària *Vallespir*, de l'anomenada tercera època. Un número cada any. Fins ara, la revista *Vallespir* ha durat més que els cinc anys de la primera època, i que els dos anys de la segona època. Encara que, publicant menys exemplars per any, perquè era trimestral durant la primera època. Amb tot, mantenim l'esforç, desafiant dificultats de tota mena, perquè és, de moment, l'única revista literària publicada en llengua catalana a la Catalunya del Nord. Un cas únic i potser un símbol.

Del 2010 al 2015: cinc festes catalanes al Vallespir

Al llarg d'aquests darrers cinc anys el CCCV ha organitzat cinc festes catalanes del Vallespir, celebrades cada any a l'octubre a la vila Arles, amb l'ajut de l'ajuntament, el seu batlle, el senyor Renat Bantoure, i

sobretot de la seva regidora de cultura, Maria Rosa Bouisset. Cada festa ha tingut la participació de Ràdio Arrels i del seu director, en Pere Manzaneres, amb paradetes i actuacions culturals presentades per les associacions.

Cada any hem tingut la participació de quinze a vint associacions catalanes del Vallespir i d'associacions culturals de l'Alt Empordà i la Garrotxa. La darrera festa catalana, celebrada el primer diumenge d'octubre de 2015, va aconseguir, finalment, una gran participació de públic. Les actuacions culturals i artístiques (poesia, teatre, cant coral, música clàssica, etc.) també van tenir una gran qualitat que va satisfer el públic. Una gran arrossada fraternal al migdia i una sardana de germanor van cloure la Festa Catalana 2015 a la tarda.

Activitats i projectes futurs del CCCV

A més de la preparació de l'edició de la revista *Vallespir* núm. 13 i de la VI Festa Catalana d'Arles, prevista el primer diumenge d'octubre de 2016, el CCCV organitzarà amb la Societat Andorrana de Ciències (SAC) les 13es Trobades Culturals Pirinenques, sobre el tema *Art i història* que tindran lloc a Ceret el 29 d'octubre de 2016.

D'altra banda, el CCCV està gestant el naixement d'un casal català del Vallespir a Ceret (comparable als que ja existeixen a Perpinyà i a Prada de Conflent). De fet, per començar el CCCV disposa d'una sala adient al carrer Sant Ferreol, i d'un conveni signat amb l'ajuntament de Ceret. A partir d'ara és qüestió de fomentar activitats culturals catalanes obertes a tot el públic i trobar un equip de gent que pugui assegurar els objectius d'un casal català digne d'aquest nom.

Per contactar-nos

URL del portal informàtic del CCCV: <http://www-vallespir.cat>

Seu administrativa:

Ajuntament de Sant Joan de Pladecorts
Avinguda de l'Albera
66490 Sant Joan de Pladecorts

Seu social: Miquel Arnaudies

12 carrer de l'Ermitatge - 66400 Ceret
Telèfons: 04.68.87.15.24 / 06.10.61.67.52
E-mail: delpontdeceret@gmail.com